

Oponentský posudek diplomové práce

Autorka práce: Anna Kluvancová

Téma: Svoboda myšlení v 21. století

Rozsah práce: 257 838 znaků včetně mezer

Datum odevzdání práce: 30.8.2023

1) Aktuálnost (novost) tématu

Téma diplomové práce lze považovat za zcela aktuální. Byť se jedná o svobodu myšlení, která je ve své podstatě klasickým liberálním právem, tak autorka vhodným způsobem aktualizuje problematiku svobody myšlení v rámci širokého kontextu dynamického rozvoje současných technologicky vyspělých společností. V tomto směru též platí, že práce je v kontextu typické tematiky diplomových prací nová a má potenciál být zajímavým příspěvkem do dané problematiky v rámci obecného právního diskurzu ČR.

2) Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Autorka si vybrala téma, které lze považovat za relativně obtížné, a to zejména s ohledem na novost problematiky, rychlost technologického vývoje, který je jádrem předmětu zkoumání diplomové práce, a mezerovitost právní úpravy a doktríny v dané oblasti. Autorka si v úvodu práce definovala za cíl „představit některé výzvy, se kterými se svoboda myšlení potýká ve světle 21. století, a to včetně dosavadní právní úpravy a jejího případného dalšího směřování.“. Lze konstatovat, že i přes výše uvedené prvky náročnosti tématu bylo cíle práce dosaženo, a to především systematizací dané problematiky a analýzou jejích dílčích okruhů. Výběr relevantních pramenů je přiměřený diplomové práci.

3) Formální a systematické členění práce, jazyková úroveň

Práce je strukturována logicky a přehledně. Pohybuje se od obecného ke konkrétnímu ve smyslu prvotního vymezení základních pojmů, jakož i následně domácí a mezinárodní právní úpravy. Pokračuje historickým exkurzem do problematiky ovlivňování svobody myšlení, který přechází v jednotlivé problematické oblasti pro 21. století. Je vhodné vyzdvihnout též vysokou stylistickou a jazykovou úroveň práce

4) Vyjádření k práci

Celkově se jedná o kvalitní diplomovou práci. Zpracování daného tématu je svou hloubkou a rozsahem adekvátní pro diplomovou práci a naplňuje cíle, které si autorka vytýčila. Jde nepochybně o samostatnou práci s logickou a systematickou stavbou, která se věnuje komplexnímu a aktuálnímu tématu. I přesto však lze k práci uvést několik kritických poznámek. Zaprvé, nejví se jako příliš vhodné zahrnout do rozsahu práce nejenom problematiku – slovy autorky – “přímých zásahů”, ale též problematiku obecného ovlivňování svobody myšlení. V této rovině nabývá práce obtížně uchopitelných rozměrů, které následně autorku metodologicky vedou k velmi zkratkovitému (str. 34-42) pojednání o historii ovlivňování svobody svědomí v podstatě napříč historií, jakož i do značně obecného zpracování problematiky výchovy a náboženství (str. 44-48). Zadruhé, zpracování řady mechanismů tzv. přímých zásahů (viz kapitola 2.2.2.), v nichž z pohledu technologického rozvoje leží těžiště aktuálnosti práce, vykazuje spíše deskriptivní charakter technologické povahy daného nástroje. Do pozadí tak

ustupuje problematika právní regulace *de lege lata* i *de lege ferenda*, jakož i názory autorky na danou právní problematiku.

5. Otázky k obhajobě

S ohledem na výše uvedené je možné nabídnout několik podnětů k diskusi:

Autorka okrajově zmiňuje problematiku právní subjektivity umělé inteligence (str. 18-19). Uvedené téma může být v budoucnu jedním z klíčových východisek určujících strukturu právní regulace umělé inteligence, jakož i některých systémů schopných potenciálně ingerovat do svobody myšlení. V tomto kontextu by bylo přínosné, aby autorka práce vyjádřila svůj právní názor na problematiku právní subjektivity umělé inteligence.

V kapitole 2.2.2.3. „neuroprávo“ autorka hovoří o doktrinárních teoriích argumentujících ve prospěch rozšíření lidskoprávního diskurzu o nová tzv. neuropráva. Bylo by zajímavé, pokud by autorka blíže přiblížila argumenty pro tento názor a vyjádřila k nim vlastní právní postoj.

Po zhodnocení všech aspektů práce uzavírám, že jde o práci splňující požadavky kladené na diplomovou práci a tuto práci doporučuji k ústní obhajobě. Navrhuji hodnocení výborně.

V Praze dne 13.9.2023

Mgr. Karel Řepa, Ph.D.

Katedra ústavního práva PF UK